

การคิดประดิษฐ์ท่ารำในการแสดงนาฏศิลป์

จะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีความสามารถในการตีความหมายของบทประพันธ์ที่นำมาเป็นบทร้องและบทละคร ที่จะต้องให้ผู้แสดงได้สื่ออารมณ์ไปสู่ผู้ชม โดยมีหลักคิดดังนี้ ผู้ประดิษฐ์ท่ารำที่สวยงาม

1.1.1 การตีบทรำตามความหมายของบทร้องต้องสร้างสรรค์ท่ารำให้เหมาะสมกับบทร้อง เช่น บทร้องว่า "ปราโมทแสน..." ผู้ประดิษฐ์ท่ารำใช้ **ภาษาท่า** กิริยาดีใจ จีบมือซ้ายข้างปาก เป็นต้น

1.1.2 การอ่านบทละคร ผู้ประพันธ์สร้างสรรค์ทำรำที่ดี ต้องอ่านบทละคร เพื่อพิจารณาเรื่องราวบทละครของตัวละครว่าตัวละครแต่ละตัวมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร จึงนำมาประพันธ์สร้างสรรค์ทำรำให้สอดคล้องกับตัวละคร

1.1.3 การสร้างสรรค์ทำรำในแม่บท คือการนำทำรำในแม่บทมาประพันธ์สร้างสรรค์ทำรำ เพื่อสื่อความหมายตามบทร้อง ยึดให้เป็นแบบแผนมาตรฐานทางนาฏศิลป์

1.1.4 การจัดรูปแบบของการแสดง การแสดงนาฏศิลป์ ได้แก่ ระบำ รำ

พ็อน ละคร **โขน** มีรูปแบบของการจัดการแสดงเป็นเอกลักษณ์และทำทายความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ทำรำ ยกตัวอย่าง เช่น การจัดการแสดงประเภท ระบำ ควรมีหลักเกณฑ์ที่ต้องพิจารณา ดังนี้

การฉีกแฉงของการแสดงระบำ

1. คำนึงถึงรูปร่างลักษณะของผู้แสดง
2. ระยะห่างของผู้แสดงต้องเท่ากัน
3. ระยะการเคลื่อนไหวต้องสัมพันธ์กับบทเพลง
4. การเคลื่อนไหวต้องสัมพันธ์กับบทเพลง
5. ไม่แปรแฉงแบบเดียวซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
6. การแปรแฉงควรมีความกลมกลืนของการเคลื่อนไหวไป
7. คำนึงถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้แสดง
8. คำนึงถึงสัดส่วนของพื้นที่เวที โดยไม่เอียงหรือเบี้ยว ไป ทางใดทางหนึ่ง

สื่อการเรียนรู้ Online
เรื่อง เมืองแห่งระบำ

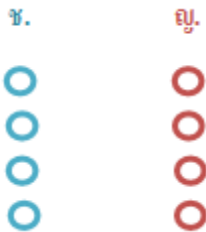

ที่มา : http://202.143.189.91/brm31030033/scorm/arts/3/3_2/intro.swf

รูปแบบการแปรแถว

1. แถวตอนลึก ผู้แสดงฝ่ายชายจะอยู่ด้านซ้าย ฝ่ายหญิงอยู่ฝ่ายขวา

2. แถวหน้ากระดาน

2.1 แถวเดี่ยว

2.2 แถวคู่ตรงกัน

2.3 แถวคู่สับหว่าง

3. รูปวงกลม

3.1 วงกลมเดี่ยว

3.2 วงกลมซ้อน

3.3 วงกลมที่มีตัวกลาง

3.4 ครึ่งวงกลม

4. แถวรูปสามเหลี่ยม

5. การจับคู่

6. รูปทแยงมุม

7. การเข้าพู่ต่าง ๆ

7.1 พู

7.2 พู 4

7.3 พูละเอียด

กิจกรรมแสนเอเอะ : ให้นักเรียนร่วมกับเพื่อนกลุ่มละ 4-6 คน เลือก

บทเพลงที่กลุ่ม สนใจ ร่วมกัน 1 บทเพลง แล้วช่วยกันสร้างสรรค์

ประดิษฐ์ท่ารำ ประกอบเพลง นำเสนอ ผลงานในโอกาสกิจกรรมของโรงเรียน

ตัวอย่างบทเพลงปลุกใจ “เรารู้”

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : นายสมภพ จันทระประภา

บรรพบุรุษของไทยแต่โบราณ	ปกบ้านป้องเมืองคุ้มเหย้า
เสียเลือดเสียเนื้อมิใช่เบา	หน้าที่เรารักษาสืบไป
ลูกหลานเหลนโหลนภายหน้า	จะได้มีพสุธาอาศัย
อนาคตจะต้องมีประเทศไทย	มียอมให้ผู้ใดมาทำลาย
ถึงฆ่าล้างโคตรก็ไม่หวั่น	จะสู้กันไม่หลบหนีหาย
สู้ตรงนี้สู้ที่นี้สู้จนตาย	ถึงเป็นคนสุดท้ายก็ลงดู
บ้านเมืองเราเราต้องรักษา	อยากทำลายเชิญมาเรารู้
เกียรติศักดิ์ของเราเราเชิดชู	เรารู้ไม่ถอยจนก้าวเดียว

1.2 องค์ประกอบของนาฏศิลป์

ในการคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์ทำรำชุดนาฏศิลป์ องค์ประกอบของนาฏศิลป์ ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประดิษฐ์สร้างสรรค์ทำรำต้องนำมาพิจารณา องค์ประกอบของนาฏศิลป์ประกอบด้วย

1.2.1 จังหวะและทำนอง จังหวะเป็นส่วนหนึ่งของดนตรีซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ

ในการแสดงนาฏศิลป์ เช่นเดียวกับทำนองที่จะช่วยให้ผู้แสดงใช้ลีลาท่ารำให้เข้ากับท่วงทำนองของคนตรี จังหวะเป็นเครื่องกำกับทำให้การร่ายรำเป็นมีความพร้อมเพรียงกัน ทำให้เกิดอรรถรสของการแสดง จังหวะและทำนองทำให้ผู้แสดง

เข้าใจใน **การแปรแถว** **[2]** การก้าวเท้า

1.2.2 ลักษณะการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวในการแสดงนาฏศิลป์ เป็นการเคลื่อนไหวแบบมีแบบแผนและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เกิดจากการประดิษฐ์สร้างสรรค์ท่ารำของมนุษย์ที่ใช้ในการสื่อสาร ถ่ายทอดสื่อความหมายถึง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตของชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่น

เช่น **การแสดงต้นกำรำเคียว**   **[3]** เป็นต้น

ภาพเคลื่อนไหวของการแสดงนี้สื่อถึงวิถีชีวิตการทำนาของภาคกลาง

ภาพเคลื่อนไหวของการแสดงนี้สื่อถึงวิถีชีวิต

การทำมาหากินของชาวภาคอีสานที่นิยม รับประทานไข่มดแดง

ที่มา : <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=rouenrarai&month=21-12-2011&group=16&gblog=21>

1.2.3 อารมณ์และความรู้สึก ผู้ชมจะรู้สึกได้ถึงอรรถรสในการชมการแสดง จากการทำหน้าที่ผู้แสดงสามารถสื่ออารมณ์ของการแสดงได้ เช่น ผู้แสดงมีอารมณ์สดชื่น ร่าเริง สนุกสนาน ในการรำเถิดเทิงกลองยาว , ผู้แสดงเป็นหนุ่มมานแสดงกิริยาถนอม ลานด้วยความกลัว เมื่อพระรามกริ้ว โกรธโทษว่าไปเผากรุงลงกาของทศกัณฐ์จับนางสีดา เป็นต้น

การรำเถิดเทิงกลองยาวที่ผู้แสดง มีสีหน้าสนุกสนานร่าเริง

ที่มา : <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=yesido&month=12-10-2006&group=1&gblog=6>

1.2.4 ภาษาท่าและ **นาฏยศัพท์** เป็นสิ่งสำคัญมาก การแสดงนาฏศิลป์ไทยจะต้องประกอบด้วยภาษาท่าและนาฏยศัพท์ที่ถูกต้อง เพราะเป็นการ

สื่อสารเฉพาะที่รับรู้เป็นที่เข้าใจในการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่าง ๆ และยังเป็นสิ่งที่ครูอาจารย์ทางนาฏศิลป์ได้สร้างสรรค์ไว้ เป็นแนวปฏิบัติของลูกศิษย์ที่มีการสืบทอดกันมาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะนาฏศิลป์ไทย

ภาพมนุษย์ ยักษ์ ลิง เป็นเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยในการสื่อภาษานาฏศิลป์
ภาพจาก : ห้องสมุดวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

2.5 รูปแบบของการแสดง รูปแบบของการแสดงในทางนาฏศิลป์ไทยมีความแตกต่างเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของประเภทการแสดง ได้แก่

(1) โขน โขนเป็นการแสดงชั้นสูงของไทย เป็นศิลปะของการเต้นที่ผู้แสดงสวมศีรษะ โขน มีการแสดงท่าทางตามบทบาท และเจรจาของผู้พากย์ มีท่าทางรำรำตามเพลงหน้าพาทย์ประกอบกิริยาอาการของผู้แสดง การแต่งกายยืนเครื่อง พระ นาง ยักษ์ ลิง พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ถูกต้องแต่งด้วยความประณีตตามลักษณะงานศิลปะช่างสิบหมู่ของไทย เช่น ฉาก โขน ราชรถ อาวุธที่

ใช้ประกอบการแสดง ศรีษะ โขนแต่ละตัว และสีของเครื่องแต่งกายที่บ่งบอก

ลักษณะของตัว โขน [4] นิยมแสดงเรื่องรามเกียรติ์